

3.13. ALMANYA’DA UZAKTAN EĞİTİM ÜNİVERSİTESİ

Asaf Varol¹

Nurhayat Varol²

ÖZET

Birçok ülkede uzaktan eğitim yöntemleri kullanılmaktadır. Amerika’da NTU (National Technology University), İngiltere’de Open University, Türkiye’de Anadolu Üniversitesi, Almanya’da Hagen Üniversitesi vb. birçok dünya üniversiteleri; uzaktan eğitim yöntemlerini uygulayan ülkelerdir. Bu yazıda Almanya’da Hagen Uzaktan Eğitim Üniversitesi tanıtılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Uzaktan eğitim, Hagen Uzaktan Eğitim Üniversitesinin örgütsel yapısı.

ABSTRACT

Distance education methods are used in many countries. For example, National Technology University in U.S.A.; Open University in U.K.; Anadolu University in Turkey, Hagen University in Germany etc. are the universities that apply distance education. In this article, Hagen Distance Education University in Germany will be introduced.

Key Words: Distance Education, Institutional structure of Hagen Distance Education University.

¹ Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi, 23119 Elazığ

² Fırat Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu, 23119 Elazığ

1. HAGEN UZAKTAN EĞİTİM ÜNİVERSİTESİ

Federal Almanya’da Hagen Uzaktan Eğitim Üniversitesi (FernUniversität) 1 Aralık 1974 tarihinde kurulmuş olup, Almanya’nın Nordrhein-Westfalen eyaletinde 1975/76 öğretim yılı kış semestrisinde 1300 öğrenci ile eğitime başlamıştır. 70’li yılların başlarında Federal Almanya’daki eğitim sektörünün, süratle artan öğrenci sayısını karşılamaktan uzak kalacağı gerçeğinden hareket edilerek, çözüm olarak uzaktan eğitim gündeme gelmiştir. Bu amaçla uzaktan eğitim tartışılmış ve üniversiteler, konfederasyon, eyaletler ve hatta radyo yayını yapan kurumların da bu üniversite bünyesinde yer alması gerektiği yönünde farklı modeller geliştirilmiştir. Başlangıçta tüm eyaletlerin çok merkezli bir yapıda uzaktan eğitim konusunda birlikte hareket etmeleri düşünülmüş, ancak bu ortam sağlanamayınca Nordrhein-Westfalen eyaleti kendi başına bir merkezli bir model geliştirerek, Federal Almanya’da tek olan uzaktan eğitim üniversitesini kurmuştur.

Temel Hedefler

Bu üniversitenin kurulmasında üç temel hedef belirlenmiştir. Bunlar

- Mevcut yüksek okulların (Üniversitelerinin) kapasitelerinin artırılması
- Eğitim reformuna değişik açıdan hizmet verilmesi ve
- Bilimsel alanda sürekli eğitim için bir ortam yaratılmasıdır.

Mümkün olduğunca toplumun büyük bir kesiminin bilimsel açıdan daha iyi eğitilmesi şansının verilmesi, Hagen Uzaktan Eğitim Üniversitesi’nin görevi olmuştur. Hagen Uzaktan Eğitim Üniversitesi, normal bir üniversitenin vermiş olduğu eğitime ilave olarak, ömür boyu sürekli eğitim konusunda da önemli bir görevi yerine getirmektedir.

Uzaktan Eğitim Üniversitesi ile klasik bir üniversite arasındaki en büyük fark, öğretme yöntemlerinden kaynaklanmaktadır. Hagen Uzaktan Eğitim Üniversitesi’nde seminerlerin yapıldığı yerler hariç tutulduğunda,

ders dineleme merkezleri (sınıflar) bulunmamaktadır. Öğretim materyalleri öğrencilerin evine postalanmakta ve öğrenciler kendi başlarına çalışmaktadırlar. Derslerle ilgili olarak öğretim materyelleri yanında, o alanla ilgili ek bilgiler, literatürlerin listesi ve dersin amacını gösteren dökümanlar gönderilmektedir. Ayrıca öğrencilerin kendi başlarına belirli bir süre zarfında çözmeleri amacıyla ödevler gönderilmektedir. Bu ödevler ilgili öğretim elemanları tarafından kontrol edilmekte ve gerekli düzeltmeler yapılarak, öğrenciye bildirilmektedir.

Bu klasik yönteme ilave olarak Hagen Uzaktan Eğitim Üniversitesi, işitsel ve görsel elektronik araçlar yardımı ile de öğrencilerine hizmet götürmektedir. Örneğin WDR Televizyonu’nun 3. Programında uydu üzerinden eğitim verilmektedir. Son yıllarda ders materyalleri için CD-ROM’lar hazırlanmakta ve öğrencilere gönderilmektedir.

Öğrenciler tarafından takip edilen kursların sınavları, diğer klasik üniversitelere benzer olarak yapılmaktadır. Örneğin Almanya’nın birçok sınav merkezinde, sınavlar görevliler denetiminde yürütülmektedir. Yabancı ülkelerde ise sınavlar, ya bu üniversitenin temsilciliği varsa orada, yoksa Goethe-Enstitü’lerinde yapılmaktadır. Hagen Uzaktan Eğitim Üniversitesi’nin Almanya’nın her eyaletinde; ayrıca Avusturya, Macaristan ve İsviçre’de eğitim merkezleri bulunmaktadır.

Öğrenci ve Öğretim Üyesi Kapasitesi

Üniversitedeki öğrenci sayısı her geçen gün artmaktadır. Üniversitenin öğrenci alımına başladığı tarihten sonraki 10. yıl sonunda 25000 ve 20. yılın sonunda ise 56000 öğrenci kayıt yaptırmıştır.

Bu üniversitede 80 profesör, 400 diğer öğretim elemanı ve 700 civarında idari personel görev yapmaktadır. Normal klasik üniversitelerle kıyaslanınca, bu rakamların küçümsenmeyecek seviyede yeterli olduğu görülür. Bu arada part-time öğretim elemanları da dışarıdan eğitime destek vermektedirler.

Uzaktan Eğitim Üniversitesi’nde okuyanların hemen hemen yarısı Ekonomi bölümüne kayıt yaptırmıştır. Bu bölümü Eğitim, Sosyal Bilimler, Bilgisayar, Elektroteknik, Matematik ve Hukuk bölümleri takip etmektedir.

Üniversiteye Kayıt

Hagen Uzaktan Eğitim Üniversitesi’ne değişik şekillerde kaydolmak olasıdır. **Tam Süreli Eğitim** (TSE) diye adlandırılan grup, klasik üniversitelerle aynı eğitimi yapmaktadır. Yani normal klasik bir üniversitedeki eğitim süreleri, bu grup için de aynen geçerli olmaktadır. Ancak öğrencilerin önemli bir bölümü, **Kısmi Süreli Eğitime** (KSE) kayıt yaptırmayı, daha da fazla tercih etmektedirler. Bu grubu tercih eden öğrenciler bir işte çalıştıkları için, eğitimleri için ayırdıkları süre azaldığından, her yıl az miktarda ders almakta ve dolayısıyla eğitim süreleri uzamaktadır.

Askerlik döneminde de eğitim yapılabilmektedir. Studiengangs-Zweithörer (**Eğitim Yolu-İkinci Dinleyiciler**) olarak adlandırılan bu gruba kayıtlı öğrenciler, bir konuda belirli bir bilgi seviyesine erişmek için Uzaktan Eğitim Üniversitesi’ne kayıt yaptırabilirler. Bu gruptakiler, aynı zamanda klasik bir üniversitede öğrenci olabilirler ve Uzaktan Eğitim Üniversitesi’nde bazı dersler alabilirler.

Kurz-Zweithörer (**Kısa-İkinci Dinleyiciler**) grubundakiler ise, başarı ile tamamlanması halinde diğer üniversitelerce de kabul edilen dersleri alırlar. Bu kursların sayısı birkaçı geçmez.

Öğrencilerin büyük bir bölümü ise **Misafir Dinleyici** (Gasthörer) olarak kayıt yaptırırlar. Başarı ile tamamlanan kurslar için sertifika verilir. İleride tam veya yarım süreli eğitime öğrenci olarak kayıt yaptırılması halinde, dinleyici olarak takip edilen ve başarı ile tamamlanan dersler saydırılabilir.

Lisansüstü Eğitim

Hagen Uzaktan Eğitim Üniversitesi’nde master veya yüksek mühendislik eğitimleri de yapılabilmektedir. Yüksek mühendislik diploması **Yüksek Mühendislik I** ve **Yüksek Mühendislik II** olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. **Yüksek Mühendislik I**’e tam gün süreli (Vollzeitstudierende) kayıt olan öğrenciler için toplam eğitim süresi 7 sömestri iken, **Yüksek Mühendislik II**’de bu süre 9 sömestridir.

Yüksek Mühendislik II eğitimine girebilmek için bazı ön şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. Bilgisayar alanında **Yüksek Mühendislik II** eğitimi yapmak isteyenler; *Pratik Bilgisayar*, *Teorik Bilgisayar* veya *İleri Bilgisayar* gruplarından birine kayıt yaptırabilirler. Ayrıca yan dal olarak da *İşletme*, *Elektroteknik* veya *Matematik* gurubundan birini seçerler. Bunlar haricinde örneğin Bilgisayar Mühendisliği eğitimi ile birlikte yan dal olarak Makina Mühendisliği de seçilebilir. Seçilecek yan dal ile ilgili müracaat yapıldığında, söz konusu yan dalın kabul edilip edilemeyeceği, Üniversitenin ilgili kurullarınca kararlaştırılır.

Bilgisayar alanında **Yüksek Mühendislik I** eğitimine kayıt yaptıranlar ise, gene *Pratik Bilgisayar*, *Teorik Bilgisayar* veya *İleri Bilgisayar* gruplarından birine kayıt yaptırabilirler. Ancak bu grupta yan dal olarak sadece *İşletme* seçilebilir.

Hagen Uzaktan Eğitim Üniversitesi Yerleşkesi

Uzaktan Eğitim Üniversitesi; Hagen ve bölge için önemli bir ekonomik faktördür. Her yıl yaklaşık olarak doğrudan veya dolaylı yollardan 80 milyon Alman Markı bölgeye akmaktadır. Öğrencilere gönderilen dökümanların basımı amacıyla 35 matbaa hizmet vermekte ve metaryallerin posta gönderilme bedeli 5 milyon markı bulmaktadır.

Uzaktan Eğitim Üniversitesi’nin akademik ve idari kadrosu Hagen ve bitişiğindeki Iserlohn şehri içerisinde birçok ayrı mahalle içerisinde hizmet vermektedir. Üniversitenin kampüs içerisindeki binaları 1985

Yılı’nda tamamlanmış ve 10 yıl sonra da kampüs içerisinde Elektroteknik ve Bilgisayar (Informatik) bölümlerinin inşaatına başlanmıştır. Böylece eğitimin bütün alanlarına ait fiziksel mekanlar, Hagen’da yoğunlaşmış olmaktadır. Kampüs içerisinde pratik çalışmaların yapılabilmesi ve Informatik bölümüne hizmet vermesi amacıyla Teknoloji Merkezi kurulmuştur.

1993 Yılı’nda Hagen Lennetal Endüstri bölgesinde kurulan ve “Lojistik Merkez” diye adlandırılan binada hergün 5000’in üzerinde posta gönderme işlemi yapılmaktadır. Bu merkez, öğrenci materyallerinin en geç 14 gün içerisinde ellerine ulaşmasından da sorumlu tutulmaktadır.

2. BİLGİSAYAR BÖLÜMÜNDE LİSANSÜSTÜ EĞİTİM

Hagen Uzaktan Eğitim Üniversitesi’nin Bilgisayar Bölümünde **Yüksek Mühendislik II** eğitim almak ve yan dal olarak da *Matematik* okumak isteyenler için Temel Eğitimde (İlk 2 yıl) 1998-99 Kış Yarıyılında aşağıdaki dersleri almaları tavsiye edilmektedir.

Tablo 1: Bilgisayar Bölümünde İlk İki Yıla Ait Temel Eğitim

Yarıyıl		Kış sömestrisi	Yaz Sömestrisi
TSE	KSE		
1.	1.	01102-Lineer Cebir I 01612-Komutsal Programlama Taslağı	01103-Lineer Cebir II 01701-Teknik Bilgisayarın Temel İlkeleri
	2.	01132-Analiz I 01578-PASCAL-Bilgisayarcılar Programlama Kursu İçin 01705-Mikrobilgisayar Tekniğı ¹⁾	01133-Analiz II 01663-Veri yapıları 01704-Bilgisayar Yapısına Giriş
2.	3.	01262-Olasılık Teorisi I 01714-Mikrobilgisayar Uygulaması ²⁾	01271-Sayısal Analiz 01580-Programlama Uygulaması
	4.	01653-Teorik Bilgisayara Giriş A	01654-Teorik Bilgisayara Giriş B

¹⁾Tam süreli eğitimde okuyanlar, 2. yılda bu dersi almaları tavsiye edilir.
²⁾Tam süreli eğitimde okuyanlar, 2. yılın yaz sömestrisinde bu dersi almaları tavsiye edilir.
TSE: Tam Süreli Eğitim (Vollzeitstudierende)
KSE: Kısmi Süreli Eğitim (Teilzeitstudierende)

Bilgisayar Bölümünde yan dal olarak Matematiği seçen bir öğrenci bir semestride **Tablo 1**'den görüleceği gibi en fazla 5 ders almaktadır. 1 ve 2. sınıfta alacağı toplam ders sayısı ise 16'dır. Bizdeki gibi Türkçe, Beden Eğitimi, Güzel Sanatlar (Müzik, Resim) vb. dersler verilmemektedir.

Asıl Eğitimde (Hauptstudium), Yüksek Mühendislik II eğitimi yapacakların alacağı derslerin isimleri **Tablo 2**'de verilmiştir.

Tablo 2: Yan Dal Matematik Seçenlerin Asıl Eğitimde (Hauptstudium) Alacakları Dersler

Sıra	Dersin Adı	Seçileceği Tablo
1	Yazılım Mühendisliği I	
2	Yazılım Uygulaması	
3	Haftada 4 saat gösterilen Uygulamalı Bilgisayar Derslerinden iki ayrı kurs seçilir.	Katalog P (Tablo 3)
4	Haftada 4 saat gösterilen Teorik Bilgisayar Derslerinden iki ayrı kurs seçilir.	Katalog T (Tablo 4)
5	Haftada 4 saat gösterilen Asıl Eğitim (Hauptstudium) derslerinden veya Uygulamalı Bilgisayar Derslerinden bir kurs seçilir.	Asıl Eğitim (Hauptstudium) Dersi Veya Uygulamalı Bilgisayar dersi
6	Haftada 8 saat gösterilen Asıl Eğitim (Hauptstudium) derslerinden bir kurs seçilir.	Asıl Eğitim (Hauptstudium)
7	Bilgisayar Alanında İki Seminer Yapılır.	
8	Matematik branşını yan dal olarak seçenler, matematik branşına ait asıl eğitim derslerinden toplam 3 kurs alır. Bunların haftalık ders saati toplamı 18 saat olmalıdır.	Matematik branşına ait asıl eğitim alanı

Tablo 2'de verilen derslerden sınava girme zorunluluğu bulunmamaktadır. Sadece ilgili dersin hocasından belge almak (Schein) yeterli olmaktadır.

Tablo 3'de Katalog P grubuna giren derslerin adı verilmiştir. **Tablo 4**'de ise Katalog T grubuna ait derslerin isimleri görülmektedir.

Tablo 3: Katalog P Dersleri

Sıra	Dersin Adı
1	Veri Bankası Sistemleri
2	Bilgisayar Ağlarında Veri Bankaları
3	Dağıtılmış Sistemler
4	Lineer Grafiksel Algoritmalar
5	Haberleşme ve Bilgisayar Ağları
6	Grafiksel Veri İşlemleri I
7	Grafiksel Veri İşlemleri II
8	Yapay Zeka ve Otomatik Bilgi İşlem
9	Yapay Zekanın Temel İlkeleri
10	Yazılım Mühendisliği II
11	İşletme Sistemleri
12	Tercüme Yapan Yazılımların Yapısı
13	Nesne Tabanlı Programlama
14	Lojik ve Fonksiyonel Programlama
15	Lineer Algoritma
16	Bilgisayar Sistemlerinin Verim Analizi
17	Paralel Algoritmalar
18	Lojik Programlama ve Veri Taban
19	Nöronal Ağlar
20	Algoritmik Geometri
21	Dedüksiyon ve Inferenz Sistemler

Tablo 4: Katalog T Dersleri

Sıra	Dersin Adı
1	Uygunluk Teorisi
2	Efektif Analiz
3	Program Doğrulama
4	Kompleks Sayılar Teorisi
5	Lineer Grafik Algoritmalar
6	Kompleks sayılar Teorisinin Esasları
7	Formal Programlama Dilleri
8	Lineer Algoritmalar
9	Paralel Algoritmalar
10	Bilgisayarcılar İçin Lojik
11	Algoritmik Geometri

Bunlar haricinde Bilgisayar Yüksek Mühendisliği II eğitimi alacak bir öğrencinin **Tablo 5**'de görülen dersleri alması ve sözlü ya da yazılı sınava girmesi gerekmektedir.

Tablo 5: Yüksek Mühendislik II Eğitimi Yapanların Sözlü veya Yazılı Girmek zorunda Oldukları Derslerin Listesi

Sınav Alanları	Sınav Tipi	Sınav İçeriği
Uygulamalı Bilgisayar	2 sözlü sınav	Katalog P'den seçilecek iki kurs
Teorik Bilgisayar	2 sözlü sınav	Katalog T'den seçilecek iki kurs
Bilgisayar Alanında İleri Kurslar	2 sözlü sınav	Haftada en az 4 saat gösterilen kurslar arasından seçilecek
Yan Dal Matematik	2 sözlü sınav	Asıl eğitimden haftada 4 saat gösterilen kurslar arasından seçilecek
	Tez Çalışması	4-6 ay süre ile bir konuda tez çalışması yapılır.

Hagen Uzaktan Eğitim Üniversitesi'nde Bilgisayar Yüksek Mühendisliği okumak isteyen bir öğrencinin, bu yazıda belirtilen koşulları yerine getirmesi gerekiyor. Burada yan dal olarak matematik branşı seçilmiştir. Diğer bazı branşlar da yan dal olarak seçilebilir.

3. SONUÇ

Almanya’daki Hagen Üniversitesi yıllardır teknik branşlarda uzaktan eğitim vermektedir. Türkiye’deki Açık Öğretim Fakültesi ile kıyaslandığında benzer yöntemler kullandıkları görülür. Aralarındaki en belirgin fark, Hagen Uzaktan Eğitim Üniversitesi’nin birçok teknik branşlarda da eğitim sürdürmesidir. Hagen Uzaktan Eğitim Üniversitesi’nin teknik branşlarında eğitim gören ve mezun olduktan sonra hemen iş bulanların sayısının oldukça yüksek olduğu saptanmıştır. Oysa Türkiye’de teknik (örneğin bilgisayar, elektronik, makina, elektrik, inşaat gibi) branşlarda uzaktan eğitim yapılmamaktadır. Bu nedenle bazı üniversitelerimiz işbirliği yaparak, teknik branşlarda da uzaktan eğitim vermelidirler.

Varol, A.; Varol, N.: "Almanya'da Uzaktan Eğitim Üniversitesi", Uzaktan Eğitim, 1998 Yaz 1999 K1ř, S: 30-35

KAYNAKÇA

- 1) Anleitungen sur Belegung II, Sommersemester 1999, FernUniversität, Gesamthochschule in Hagen, 001 145 525 0001 –6 – 06 –R2
- 2) Bildungsurlaubsseminare, Wochenendseminare zu Kursen der FernUniversität im Wintersemester 1998/99, 9900-02-031
- 3) <http://www.FernUni-Hagen.de>